

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

ПЕРСПЕКТИВА

Випуск 36

2021

**ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ І МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Збірник наукових праць

«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Херсон – 2021

УДК 630

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти агрономічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету "Перспектива".

Редакційна колегія

АВЕРЧЕВ О.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
БАЗАЛІЙ В.В.	– доктор с.-г. наук, професор;
МАРКОВСЬКА О.Є.	– доктор с.-г. наук, професор;
МРИНСЬКИЙ І.М.	– кандидат с.-г. наук, доцент;
РУДІК О.Л.	– доктор с.-г. наук, доцент

У збірнику представлено 39 наукових робіт здобувачів вищої освіти першого-третього рівнів, виконаних під керівництвом викладачів університету. Їх доповіді були заслухані на тематичних секціях наукової конференції агрономічного факультету та запропоновані до друку.

Рекомендовано до друку методичною комісією агрономічного факультету (протокол № від «15» жовтня 2021 року).

Матеріали збірника призначені для фахівців у галузі «Агрономія»

Матеріали надруковані в авторській редакції.

Перспектива : збір. наук. праць ХДАЕУ. - Херсон: РВВ ХДАЕУ - 2021.
Вип. 36. – 115 с.

УДК 635.63.632.35.631.53

ОЦІНКИ ДОБОРІВ В КОЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ ТА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ НАСІННИЦТВА

Горбик Д.В. – здобувач вищої освіти першого рівня ХДАЕУ

Василенко Н.Є. к. с.– г. наук, ст.викладач ХДАЕУ, науковий керівник

Домарацький Є.О. – доктор с.-г. наук, доцент ХДЕУ, науковий керівник

Постановка проблеми. Одним із головних завдань аграрного сектору економіки є збільшення обсягів виробництва цінних лікувально – профілактичних продуктів харчування. У розв'язанні цієї проблеми овочеві рослини займають одне із провідних місць. Тому на сьогодні головним завданням товаровиробників є задоволення потреб населення України протягом року високоякісною овочевою продукцією в широкому асортименті за мінімальних затрат праці, коштів, низької собівартості [1].

Огірок є продуктом широкого вжитку, оскільки має високі смакові якості як у свіжому, так і в солоному вигляді. Правильне співвідношення різних сортів огірка дозволяє отримувати врожай високої якості у великій кількості в різні періоди року [2].

Стан вивчення проблеми. Актуальним питанням є отримання високих врожаїв цієї культури при порівняно низьких енергетичних затратах. Підвищення врожайності огірка в значній мірі обумовлене насиченістю рослин жіночими квітками.

Сівбу селекційних розсадників проводили в I – II декаді травня вручну. Попередники: пшениця, ячмінь, цибуля. Всі селекційні розсадники висівали на фітоділянці. Облік врожаю проводили протягом всього періоду збору зеленцю. Проти шкідників та хвороб хімічні засоби не застосовували. Розсадник вихідного матеріалу висівали на ділянках площею 6,4 м² в одноразовій повторності. У селекційному розсаднику висівалися відібрані елітні рослини і гібриди F₁, F₂, F₃ з площею ділянки - 10,4 м² в одноразовій повторності.

В конкурсному сортовипробуванні висівали 7 зразків у 4 повторностях на ділянках обліковою площею 24,0 м². В період росту і розвитку рослин в усіх розсадниках проводилися фенологічні спостереження, облік врожаю та порівняльну дегустаційну оцінку сортозразків. Оцінку за зовнішнім виглядом рослин проводилися згідно «Методика проведення експертизи сортів на відмінність, однорідність та стабільність (ВОС)» [4]. Математичний обробіток отриманих результатів здійснювали згідно методики Б.А. Доспехова [5].

Результати досліджень. Згідно завданню на 2018 – 2020 рр. в усіх селекційних розсадниках проводилася оцінка доборів Ніжинського сортотипу та морфо-біометричний аналіз. Протягом 2018 - 2020 рр. вивчали колекцію сортів та гібридів огірка та власний гібридний

матеріал F_1 , з метою виділення цінних джерел продуктивності, скоростиглості, смакових якостей та стійкості проти хвороб.

В наших дослідженнях висіялися 50 сортів та гібридів вітчизняної та закордонної селекції і 22 гібридні комбінації. У першу чергу зразки оцінювались за статтю, та як донори стійкості проти несправжньої борошнистої роси. Оцінку стійкості проти хвороб проводили за ступенем ураження у полі [6, 7].

Були виділені кращі колекційні зразки найбільш стійкі до хвороб сорто- зразки Аіст, Сувенір F_1 , Poipsett, Паркер F_1 , Роял, Galina F_1 , Simex, Маринда F_1 . Варіювання розвитку хвороби склало 10 – 45 %.

Цінним матеріалом при створенні жіночих ліній виявилися зразки з Голландії – Simex, Pollex, Пасадена F_1 . В цьому розсаднику нами була зроблена дегустаційна оцінка гіркоти в плодах. У вивчених зразках гіркота в плодах була відсутня, але в деяких ця ознака проявлялася в сім'ядолях (Джерело, Poipsett F_1 , Журавльонок F_1 , Амбра).

Виділилися сорти і гібриди, у плодах яких гіркота відсутня за різних умов вирощування (Роял, Аннушка F_1 , Маринда F_1 , Посадена F_1 , Merico F_1), що спостерігалися протягом декількох років підряд.

Одночасно вели відбір на скоростиглість. У фазі бутонізації вибракову- валися рослини, в яких пізно проявлявся жіночий тип цвітіння. За скоростиглістю виділилися два зразки (Аіст F_1 , Poipsett F_1), настання фази цвітіння жіночих квіток у яких було раніше на 3 доби ніж у стандарту, а період плодоношення становив 25 діб.

У результаті досліджень виявилось, що середня довжина стебла дослід- джуваних зразків була в межах 66 – 146 см, а довжина плоду – 7 – 13 см. Найменша довжина стебла (66 см.) і плоду (6 см.) була відмічена у зразка Galina F_1 . Майже всі вивчені форми були чорношипими. По загальній врожайності тільки два колекційні зразки (Аннушка, Poipsett F_1) переважали стандарт Еру на 0,4 т/га.

Серед колекційного матеріалу було проведене внутрішньосортове та міжсортове схрещування кращих зразків та їх органолептична порівняльна оцінка.

Нами були виділені найкращі сорти і гібриди з відмінними смаковими якостями та ніжним хрумким смаком: Голубчик F_1 , Левина F_1 , Сувенір F_1 . Крім того вивчалися власні гібриди F_1 . Були проведені фенологічні спостереження облік урожайності т/га. Облік урожаю почали при прояві перших товарних зеленців (22. 06), збір проводили через день до 28.07.13. За стандарт було взято сорт Ера.

Насиченість гібридних популяцій жіночими рослинами не тільки збільшує скоростиглість, а загальну врожайність рослин. В результаті досліджень були виділені скоростиглі зразки з жіночим типом цвітіння.

В наших досліджах виявилось, що за скоростиглістю виділилася гібридна комбінація з жіночим типом цвітіння (F_1 (Голубчик F_1 x Ера),

настання фази цвітіння жіночих квіток в якої було раніше на 4 доби ніж у стандарту, а період плодоношення становив 43 доби.

За результатами обліку урожайності на найбільшу увагу заслуговують такі гібридні комбінації: F₁ (ЖЛ₁₆ x Регал F₁), F₁ (Ера x Журавльонок F₁), F₁ (Голубчик F₁ x Ера), F₁ (Ера x Левина), які за загальною урожайністю переважають стандарт Еру на 1,8 – 2,6 т/га (табл. 4).

Висновки. Зроблена імунологічна оцінка колекційного матеріалу за стійкістю проти пероноспорозу. Виділені найбільш стійкі проти хвороби зразки Аіст, Сувенір F₁, Poipsett, Паркер F₁, Роял, Galina F₁, Simex, Маринда F₁, які вражалися патогеном в межах 10%. В усіх селекційних розсадниках виділені форми, які за загальною урожайністю переважають стандарт Еру на 1,8 – 2,6 т/га. За скоростиглістю серед гібридів F₁ виділилася гібридна комбінація (Голубчик F₁ x Ера).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Сергієнко О.В. Визначення генетики статі при створенні материнської форми гетерозисних гібридів огірка //О.В.Сергієнко //Овочівництво і баштанництво. – 2001. – Вип. 46. – С. 40–47.

Сергієнко О.В. Вплив прояву жіночої статі батьківських компонентів гібридів на насінневу продуктивність і урожайність насіння огірка /О.В.Сергієнко //Овочівництво і баштанництво. – 2006. – Вип. 52. – С. 107–109

Ткаченко Н.Н. Селекционная работа с гибридами огурцов нового поколения. //Н.Н. Ткаченко /Труды Крымской опытной станции. – 1968. – т. 4, С.3 – 14.

СЕКЦІЯ БОТАНІКИ ТА ЗАХИСТУ РОСЛИН	4
ФІЗІОЛОГІЧНА РОЛЬ СІРКИ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	4
Ковтун Д.М.	
Марковська О.Є.	
НЕБЕЗПЕЧНИЙ ШКІДНИК <i>HYRHANTRIA CUNEA</i> DRURY	7
Ларченко В.А.	
Марковська О.Є.	
ВІРУСНІ ХВОРОБИ БОБОВИХ КУЛЬТУР	11
Могилко С.О.	
Макуха О.В.	
RUSSINIA RECONDITA ТА RUSSINIA GRAMINIS – ЗБУДНИКИ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХВОРОБ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	13
Мурзак Л.І.	
Стеценко І.І.	
PLASMOPARA VITICOLA – ЗБУДНИК МІЛДЬЮ ВИНОГРАДУ	15
Павлюк Є.О.	
Стеценко І.І.	
ВІРУСНІ ХВОРОБИ ПШЕНИЦІ	17
Турчин І.О.	
Макуха О. В.	
<i>GLOBODERA ROSTOCHIENSIS</i> – ШКІДЛИВИЙ ПАТОГЕН ДЛЯ КАРТОПЛІ	19
Угрін О.Р.	
Дудченко В.В.	
ЖОВТА СМУГАСТІСТЬ АБО КАРЛИКОВИВІСТЬ ЦИБУЛІ <i>ONION YELLOW DWARF VIRUS</i>	22
Шевченко О.А.	
Макуха О.В.	
СЕКЦІЯ ЗЕМЛЕРОБСТВА, ҐРУНТОЗНАВСТВА ТА АГРОХІМІЇ	24
ЩО ДО СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВИКОРИСТАННЯ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ	24
Варда Т.В.	
Рудік О.Л.	
ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	27
Сілецька О.В.	
Дорошенко В.О.	
ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА	33
Ковтун Д.М.	
Рудік О.Л.	

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ЯБЛУК ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ ПРОТИ ЯБЛУНЕВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	36
Сілецька О. В.	
Котелевич Н. В.	
ФЕРТИГАЦІЯ В СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЖИВЛЕННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР	42
Шевченко О.А.	
Рудік О. Л.	
СЕКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ТА МЕХАНІЗАЦІЇ	44
РОЗМНОЖЕННЯ ЛІНІЙНОГО МАТЕРІАЛУ, СОРТІВ, F₂, F₃	
Березан Є. Ю.	44
Василенко Н.Є.	
МОНІТОРИНГ РОСЛИННОГО СЕКТОРУ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ	48
Березан Є. Ю.	
Нікітенко М. П.	
ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	
Владимирова В.М.	51
Домарацький О.О.	
ОЦІНКИ ДОБОРІВ В КОЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ ТА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ НАСІННИЦТВА	53
Горбик Д.В.	
Василенко Н.Є.	
Домарацький Є.О.	
МОТИВАЦІЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ	
Грбарчук О. М.	56
Ревтьо О.Я.	
ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ РИЦИНИ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	
Єлькін Д.О.	59
Домарацький Є.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ АРАХІСУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	62
Князєва О.В.	
Тетерук О.В.	
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА РОЗВИТОК ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	65
Ковтун Д.М.	
Нікітенко М.П.	
ВЕРТИКАЛЬНИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ЯК СПОСІБ БОРОТЬБИ З УЩІЛЬНЕННЯМ ҐРУНТУ	69
Ковтун Д.М.	
Іванів М.О.	

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	72
Котарєв П.Ю.	
Нікітенко М.П.	
РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ	74
Ларченко В.А.	
Керімов А.Н.	
СУЧАСНИЙ СТАН КОРМОВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	75
Лещенко А.О.	
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЯК РИЗИК НЕБЕЗПЕК	77
Легуша Є.С.	
Василенко Н.Є.	
АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	79
Могилко С.О.	
Нікітенко М.П.	
ВИДИ БІОРИТМІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ	81
Панич Є.В.	
Домарацький О.О.	
ГОСПОДАРСЬКА ЦІННІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ГІРЧИЦІ БІЛОЇ	83
Продченко І.Д.	
Тетерук О.В.	
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ДОСЛЕДЖЕННЯ В БЖД	85
Петях А.А.	
Домарацький О.О.	
ВПЛИВ НОВИХ ДОБРІВ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ	87
Пятко А. О.	
Василенко Н.Є.	
АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ БЕЗВІРУСНИХ САДЖАНЦІВ НА УКРАЇНІ	89
Різак М.Ю.	
Ревтьо О.Я.	
НАРОДНОГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ	92
Різак М.Ю.	
Тетерук О.В.	
АНАЛІЗ ТРАВМАТИЗМУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ЗА 2020 РІК	95
Стельмах Т.А.	
Ревтьо О.Я.	

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ КОРМОВИРОБНИЦТВА ЗА ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА	97
Ференц В.Г.	
Керімов А.Н.	
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБЕРІГАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ	99
Чермянін Г.Г.	
Домарацький О.О.	
ОРГАНІЗАЦІЙНО–ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГОСПОДАРСТВІ	101
Шалигін О.А.	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУЛЬТУР	104
Шевченко О.А.	
Нікітенко М.П.	
ОГЛЯД МАШИН ДЛЯ МУЛЬЧУВАННЯ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	107
Шевченко О. А.	
Іванів М. О.	

ІМЕННИЙ ПОКАЗЧИК

Березан Є. Ю.	44; 48	Могилко С.О.	11; 79
Варда Т.В.	24	Мурзак Л.І.	13
Василенко Н.Є.	44; 53; 77;87	Нікітенко М. П.	48; 65; 72; 79;104
Владимирова В.М.	51	Павлюк Є.О.	15
Горбик Д.В.	53	Панич Є.В.	81
Грабарчук О. М.	56	Петях А.А.	85
Домарацький Є.О.	53; 59	Продченко І.Д.	83
Домарацький О.О.	51;81; 85; 99	Пятко А. О.	87
Дорошенко В.О.	27	Ревтьо О.Я.	56; 89; 95
Дудченко В.В.	19	Різак М.Ю.	89; 92
Єлькін Д.О.	59	Рудік О.Л.	24; 33; 42
Іванів М.О.	69; 107	Сілецька О. В.	27; 36
Керімов А.Н.	74; 97	Стельмах Т.А.	95
Князева О.В.	62	Стеценко І.І.	13;15
Ковтун Д.М.	4; 33; 65;69	Тетерук О.В.	62; 83; 92
Котарев П.Ю.	72	Турчин І.О.	17
Котелевич Н. В.	36	Угрін О.Р.	19
Ларченко В.А.	7; 74	Ференц В.Г.	97
Легуша Є.С.	77	Чермянін Г.Г.	99
Лещенко А.О.	75	Шалигін О.А.	101
Макуха О.В.	11;17; 22	Шевченко О.А.	22; 42; 104; 107
Марковська О.Є.	4;7		

Збірник наукових праць
«ПЕРСПЕКТИВА»

Випуск 36

Збірник наукових праць викладачів та здобувачів вищої освіти ХДАЕУ

Здано до набору 3.V.2021.

Підписано до друку 5.V.2021.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 6,4

Наклад 100 примірників.

